

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 3. junija 1983 - Leto XXXV. - Štev. 10 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 300 ltr

Napredek komunistov pomeni spremeniti razmere v Italiji

V teh toplih pomladanskih dneh začetka volilne kampanje lahko sliši najrazličnejša mnenja preprostih ljudi. «Tudi tokrat se ne bo nič spremenilo», ali «Kolikokrat bomo še volili, jaz sem naveličan», in še «Vsi so enaki, saj res ne veš...»

Vprašajmo se, koliko je naše krivde, da so se politične izbire v tolikšni meri odtujile ljudem, ali se morda nismo pustili vpreči v voz «malega upravljanja» iz dneva v dan, ali pa je temu kriva tudi prefinjena in potuhnjena kampanja sredstev javnega obveščanja in njihovih gospodarjev.

Seveda, politika je nekaj burila duhove, vznemirjala strasti, rojevala celo nasilje. Danes se nasilje poraja prej na športnih igriščih, manj pa na trgih in ulicah.

In vendar ni družba nič manj krivična, kot nekoč. Prav te dni smo lahko prisluhnili ljudem, ki so na glas preklinjali ali tiho negodovali, ko so računali, koliko davkov so že plačali državi in koliko jih bodo morali plačati v prihodnjih dneh. Da ne govorimo o vseh, ki tarnajo, da njihovi sinovi in hčere ne najdejo dela, ki ugotavljajo, da skorajda ni najti dostojnih stanovanj v najem, da terjajo posojila prevelike obresti, da je zdravstvena oskrba zanič in da ni mogoče živeti s pokojnino, ki zaleže komaj za najemnino manjšega stanovanja...

Vse to ni naključno. Gospodarske in družbene krize si nismo izmislili komunisti. V letih «gospodarskega čudeža» smo opozarjali (klic vpijočega v puščavi), da so Italiji potrebne globoke strukturne reforme. Odvračali so nam, da uporabljamo v naših prikazih temne barve pesimizma. Sedaj pa oblast (naj bo demokrščanska ali socialistična) išče krivca spet pri delavcih, pri ljudeh, ki jim vsak dan nekaj odzamejo, obenem pa jih krivijo, da je odgovornost za gospodarsko krizo njihova, ker ne puščajo državi in gospodarjem, da bi jim zlahka puščali tudi kri.

Predčasni razpust parlamenta je letos pomenil tudi «forfalt» nekega načina vladanja, ki je slonelo na zavezništvo med KD in PSI. Italiji je potrebna nova vlada, ki naj bo vendar kos težavam. Seveda, pred vsako oblastjo sta dve možni smeri. Lahko rešuje krizo

na koži delovnih ljudi («saj so navajeni stiskati pas»), lahko pa (končno) poišče sredstva tam, kjer so vedno bila v izobilju. Lahko, skratka, udari po parazitskem sistemu, ki se je v zadnjih letih razpredel domala povsod in sedaj požira še zadnje življenske sokove italijanskega proizvodnega sistema.

Kdo pa lahko naredi kaj takega? Kdo lahko udari po tako okostenelih in ustaljenih privilegijih? Demokrščanska ali levosredinska vlada gotovo ne. Potrebna je torej nova oblast, ki naj sloni na zavezništvo leve in uživa podporo delovnih ljudi.

To je, preprosto povedano, demokratična alternativa, ki jo predlagajo komunisti. Demokratična pa zato, ker je dolžnost nove vlade tudi uresničiti splošno demokratizacijo italijanske družbe, ki je marsikje že v rokah mafijskih organizacij ali kamore.

Demokristjani so, povsem naravno, proti taki alternativni, ki bi jih potisnila (po 35 letih) v opozicijo. De Mita pa dobro ve, da mora nuditi italijanski družbi recept. Res ga ima. To je recept starega

centrizma, tesne povezanosti med KD, vlado in gospodarji. Vlado, ki naj vsili italijanskim delovnim ljudem nove, neznosne žrtve, samo da se rešijo kapitali in njihovi interesi. Da bi se nič ne spremenilo.

Zato KD upa na večino, tudi brez socialistov, ki bi v tej perspektivi bili samo nebodigatreba. Pri tem je De Mita že uspelo dobiti prve zaveznike med socialdemokrati, liberalci in republikanci.

Toda De Mita ve, da še nima večine. Potrebuje tistih nekaj odstotkov glasov, ki naj bi sredinsko koalicijo porinilo preko meje absolutne večine 51%. Zato pa mora preprečiti, za vsako ceno, zmago leve, ki jo prav tako loči od absolutne večine le par odstotkov.

Ve, da ne more premikati ljudskih glasov. Kdo bo tako neumen, da bi med delavci, mladino in kmeti glasoval za sredinski program KD. Od tod, torej, prefinjena zamisel. Preko navidezno levičarskih dnevnikov, kot je «La Repubblica», s pomočjo vedno razpoložljivega Pannelle in drugih sopotnikov, so sprožili kampanjo za «bele glasovnice». Tako bi neboleče odvzel leviči možnost, da pridobi absolutno večino in s tem odločilno težo v državi. Socialiste pa bi prisilil, da na kolenih zaprosijo za ponoven sprejem v vlado...

To so De Mitovi načrti. Kaj pa Craxi? Socialisti so sprožili predčasne volitve v prepričanju, da jih bodo državljani bogato nagradili. Sedaj vodijo volilno kampanjo v znamenju Craxijeve zahteve po predsedstvu vlade. Toda, kakšne vlade? Craxi je že nekajkrat dokaj jasno povedal, da mu ne gre za vlado s komunisti v okviru levičarske enotnosti. Še naprej mežika KD in upa, da bo močnejšo PSI lažje sprejela v vlado in ji podarila tudi mesto v palači Chigi. In vendar so ti računi zgolj taktični, saj nam primerjava gospodarskih in drugih programov javno pove, koliko je skupnega v predlogih KPI in PSI in koliko je nasprotij med programi PSI in KD.

Kakor Hamlet, se Craxi noče odločiti. Volilce vabi, naj kupijo mačko v žaklju in mu slepo zaupajo.

Vse te račune lahko vrže v zrak le uspeh KPI na volitvah. V tem primeru bi bil Craxi prisiljen izbirati med zmagovito levico in poraženo desnico KD. Ver-

jetno je, da bi se izpod okrilja KD osamosvojile tudi šibke laične stranke, ki so še do nedavnega kazale razumevanje za alternativne predloge komunistov.

Prav zato se je KPI predstavila na volitve kot sila «enotne levice». Na svoje liste je sprejela predstavnike PdUP, radikalne in katoliške neodvisne, bivše socialiste, ekologe in druge. Vsi se namreč zavedajo, da je pred nami usodna in morda neponovljiva možnost uresničiti odločilni zasuk in italijanskem političnem življenju.

Uspeh KPI in torej združene levice, lahko prepreči nakane industrijev (ki igrajo na karto zaostrovanja družbenega spopada) in parazitov. Lahko vrne Italiji tudi v zunanji politiki novo vlogo, kateri se je odpovedala pod Reaganovim pritiskom. Italija je lahko most miru na Sredozemlju, ne pa «nepotopljiva letalonosilka», za katero so v Williamsburgu že določili, da bo odslej

«revna, toda dobro oborožena».

Vsem, ki mrmrajo, da so že naveličali volit vsako leto, odgovarjamo, da prav na to računa desnica. Gorje mu, ki se je naveličal svobode in demokracije. Za vogalom ga čaka desnica, kateri je demokracija le nepotrebna zguba časa.

Vsem, ki so naveličani, pa bi najraje ne glasovali, posvečamo v premislek stavek, ki ga je izrekla mlada mati v neki kraški vasi: «Nisem živela v času fašizma in mislim, da se ne bo vrnil. Po televiziji pa sem oni dan gledala oddajo o Argentini, kjer je na oblasti moderna desnica. Pa sem pomislila, da bi kaj takega lahko bilo tudi v Italiji in bi Slovenci bili vsi "desaparecidos"».

Vsemo, da so politični pogoji zaskrbljujoči, vendar vemo tudi, da si ljudje tako, kot nikoli prej, želijo resničnih sprememb. Vsi, ki tako mislijo, vedo, da lahko stopijo v korak s komunisti.

Iz vsebine:

slike o zadnjih podvigih fašističnih grafomanov v mestu samem in na Krasu.

Jelka Gerbec:

Globalna zaščita po volitvah ...

Okrogle in špičaste iz naših logov

Po volilnih izidih se bo boj za globalno zaščito nadaljeval

Že smo v polni volilni kampaniji in prav malo časa nas ločuje od dneva, ko bomo glasovali za prenovitev državnega parlamenta, deželnih svetov Furlanije-Juljske krajine in Valdaoste, ter ponekod v Italiji, pa tudi v nekaterih krajih naše dežele, za prenovitev občinskih in pokrajinskih svetov.

Tako, torej, minila je še ena mandatna doba, parlament pa še ni sprejel zakonskega osnutka za globalno zaščito in razvoj Slovencev v Italiji!

Marsikdo se sedaj zaskrbljeno sprašuje, kaj bo potem, se pravi po volitvah, kakšno razmerje sil se bo ustvarilo, kakšna bo nova vlada in, predvsem, kakšni bodo pogoji življenja in dela, če bodo reforme dosegljive, če bodo preokreti možni in v kakšni obliki. Verjetno pa ni ga Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini in izven dežele, da si ne bi, poleg teh vprašanj, postavljali še ono, kako bo z našo manjšino, kakšne bodo dovolilne razmere v obnovljenem parlamentu in v novem deželnem svetu.

Ali bodo te razmere ugodnejše ali težje za slovensko manjšino? Ali bo naš boj lažji ali ostrejši, spricho novega razmerja političnih sil?!

Vsako ugibanje je vedno tvegano v predvolilni dobi, tokrat je pa skoro nemogoče, saj je položaj izredno negotov in se razmere močno razlikujejo od kraja do kraja. Zato se niti ugledne ustanove za zbiranje statistik (Doxa, Demoskopea), ki so v preteklosti pripravljale ankete in že vnaprej predvidevale v glavnem volilne izide, ne upajo pripraviti podobnih anket v tej volilni kampaniji, češ, nič ni gotovo, nobeno predvidevanje ne more veljati za vso Italijo.

To pomeni, da volilni izidi odvisijo, bolj kot kdaj prej, od volje in zadržanja volilcev.

Če bodo volilci znali pravilno izkoristiti pravico do glasovanja, če bodo znali pravilno uporabiti edino demokratično sredstvo, ki ga trenutno imajo v rokah, se pravi svoj glas, bodo brez dvoma učinkovito prispevali da se ustvarijo nove razmere, nove možnosti strankarskih povezav in, zato novi pogoji boja, dela, življenja.

Menda je že dobro znan volilcem predlog KPI, da se ob teh volitvah spravi krščansko demokracijo na opozicijo, in da se okrepi komunistična partija in vsa levica. To bi brez dvoma ustvarilo pogoje za nov politični vladni sestav in uresničenje vladne alternative krščanski demokraciji, ki že vso povojno dobo pogojuje življenje celotnega prebivalstva in ki je kriva za vse državne slabosti in težave.

Slovenci smo posebno zainteresirani, da se ta predlog KPI in njeno prizadevanje v tej smeri uresniči. Zainteresirani smo kot državljani in kot pripadniki narodnostne manjšine.

Samo uresničenje predloga KPI more zaimagovati državi novo pot, nov način upravljanja, socialno napredovanje, premostitev gospodarske krize, izvajanje velikih reform. Samo v takih novih razmerah se more izbiti resnično dober zaščitni zakon za Slovence. Samo v novih, ustaljenih pogojih demokratičnega napredovanja se more zaimagovati polno spoštovanje in izvajanje slovenskih pravic.

V novem parlamentu bo treba boj za globalni zakon začeti povsem s kraja. Znova bo treba predložiti zakonski osnutek. Seznaniti bo treba nove izvoljene parlamentarce s slovensko problematiko, z razmerami, v katerih živi slovenska manjšina, s težavami, s katerimi se mora dnevno soočati naša skupnost, da ne bi sedanji pogoji povzročili še večjo okvaro manjšinski tkanini. Seznaniti bo treba nove izvoljene s poiskusi fašistov in šovinstov, da bi manjšini preprečili obstanek, s poiskusi vseh onih, ki se trudijo za tiho asimilacijo manjšine.

Prepričati bo treba razne politične sile in njihove izvoljene parlamentarce, da je treba manjšino v Italiji priznati v celoti, neglede na kraj bivanja, da je treba priznati njen obstoj v Trstu, v Gorici in v videmski pokrajini. Dokazati bo treba da slovenska manjšina še nima pravice do rabe materinega jezika v javnih uradih, da še nima vseh potrebnih šol in tudi da jih sploh nima v videmski pokrajini, ter da je treba to pravico priznati. Dokazati bo treba kako je nujna finančna državna podpora za slovenske organizacije in iztrgati sorazmerno potrebno državno nakazilo. Ni to lahko vprašanje, če pomislimo, na primer, koliko let se že bijemo v parlamentu, da dosežemo krvavo potrebna finančna sredstva za Stalno slovensko gledališče.

Prepričati bo treba izvoljene parlamentarce, da mora država zaimagovati slovenski manjšini gospodarsko oporo, da se ne bi razpršila pod silo gospodarskih težav, in zato uresničiti gospodarski

razvoj krajev, kjer bivajo Slovenci v Italiji, seveda v okviru vsedržavnega, deželne in krajevnega gospodarskega načrtovanja in razvoja.

Pripraviti bo treba nove instrumente dela in verjetno sestaviti nov ožji odbor za poenotenje besedila, če bodo tudi druge sile predložile svoje zakonske osnutke. In še: prepričati bo treba člane ožjega odbora, da obiščejo, naše kraje da se neposredno seznanijo z bogato dejavnostjo in s krepkim življenjem Slovencev v Italiji, a tudi da slišijo mnenja in opozorila zastopnikov slovenskih organizacij, saj je ta edina institucionalna možnost za Slovence da odigrajo — kot skupnost — vlogo protagonista pri sestavljanju zakona za lastne pravice.

V deželnem svetu bo pa treba sprožiti novo akcijo v podporo parlamentarnega boja z vsemi možnimi nastopi in s primernimi sredstvi.

Delo ne bo lahko. Očitno pa je, da rabimo Slovenci močno oporo vsedržavnega obsega v parlamentu in v deželi. To močno oporo nudi prva, zvesto, nesebično in vztrajno, kot vedno, Komunistična partija Italije.

KPI je edina stranka ki nudi možnost izvolitve slovenskega parlamentarca in dveh slovenskih deželnih svetovalcev. A ni dovolj da nudi partija možnost izvolitve slovenskega zastopstva. Slovensko zastopstvo je treba tudi res izvoliti. Bolje povedano, prav za prav, je potrebno troje: 1.) izvoliti slovensko zastopstvo KPI v Rim in v deželni svet; 2.) podpreti Slovence, ki naj se izvoli v parlament, z velikim številom glasov slovenskega in sploh demokratičnega prebivalstva, se pravi, z močnim pooblastilom, da zastopa slovensko stvarnost (obenem, seveda, celotno realnost naših krajev) in da prenese v parlament lastne in kolektivne slovenske, specifične izkušnje. Isto velja seveda za deželne kandidate KPI; 3.) čimbolj okrepiti KPI, kot stranko, ki izraža slovensko zastopstvo v parlamentu in v deželni svet. Konkretno: močno je treba okrepiti postojanke KPI, ki v državi in v deželi daje potrebna jamstva za vodenje splošnega boja za demokratično napredovanje, ki je najmočnejša sila, ki se bje za sloven-

NE POZABI

KPI je edina politična sila, ki je na svojem vsedržavnem kongresu sprejela jasne obvez glede zaščite slovenske manjšine. Polemika o «vključevanju» je neumestna za stranko, ki na kongresu poudarja zase, da «je KPI aktiven in sestavni del enotnega gibanja Slovencev v Italiji», ki naj bo «kolektivni subjekt v odnosih z večinskim narodom, ko gre za skupna vprašanja», terja pa pravico do «samoodločanja, ko gre za specifične probleme manjšine», ki je «posebna družbena tvorba z lastnimi razvojnimi zakoni».

V duhu internacionalizma in solidarnosti je KPI, v kateri deluje večina Slovencev, zagotovila naši manjšini največje izvoljeno zastopstvo povsod, kjer naša manjšina živi v treh pokrajinah naše dežele - Trstu, Gorici in v videmski pokrajini. Število izvoljenih slovenskih zastopnikov KPI je vsaj dvakrat večje od števila predstavnikov ostalih strank, za katere tudi glasujejo naši ljudje. KPI je edina politična sila, ki je Slovincem zagotovila po vojni zastopstvo v parlamentu. Slovenski komunistični poslanci in senatorji so vedno bili na razpolago celotni manjšinski skupnosti, ne glede na svetovnonazorske razlike.

V deželnem svetu Furlanije - Julijske krajine je KPI v štirih mandatnih dobah imela 6 slovenskih deželnih svetovalcev. V zadnji mandatni dobi sta KPI zastopala slovenski predstavnik iz Trsta (prof. Iskra) in slovenski predstavnik iz Gorice (prof. bratina). Na letošnjih volitvah si je KPI zadala cilj, da potrdi oba slovenska deželna poslanca. Obenem predlaga za ponovno izvolitev slovensko senatorko Jelko Grbec.

V vseh teh primerih ne gra za avtomatično izvolitev.

Potrebni so glasovi, potrebne so tudi preference. Zato smo prepričani, da je potrditev slovenskega člana parlamenta in obeh slovenskih deželnih svetovalcev v Trstu in Gorici skupni interes vse naše manjšinske skupnosti!

Znano je, da je v deželnem svetu SSK imela svojega deželnega svetovalca, ki je bil doslej izvoljen z zadnjim volilnim ostankom v Trstu. Spremenjeni količniki zaradi demografskega padca tržaškega prebivalstva spravljajo v dvom izvolitev zastopnika te stranke. Čeprav je bila KPI v opoziciji, SSK pa v vladni večini na deželi, nam ni vseeno, ali ji bo uspelo ohraniti svoje zastopstvo, ki je vsekakor predstavljalo glas iz manjšine. V primeru pa, da bi ta glas utihnil, zagotavljamo volilec te stranke, da bosta slovenska komunistična predstavnika nudila možnosti, da bodo prišli v deželni zbor do veljave vsi interesi slovenske skupnosti.

ske pravice, zato da bo lahko še bolj pogojevala položaj in razmere in še več doprinesla za globalno zaščito.

Res škoda bi bilo zato, da bi se glasovi razpršili ali vložili na račun tistih, ki nimajo nobene možnosti, da bi poslali Slovence v parlament.

Glas je treba uporabiti koristno. Ni pravilno tvegati. Vsakdo se mora čutiti odgovornega za bodočnost slovenske manjšine. Vsakdo je poklican da prispe-

va za to bodočnost. Vsakdo je soodgovoren za to, da se v parlamentu, pa tudi v deželi in v krajevnih ustanovah, kjer se letos glasuje, ustvarijo najkoristnejši, najugodnejši pogoji za učinkovit boj za globalno zaščito in za sprejem ustreznega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Zato je potrebno, da 26. in 27. slovinci premišljeno in odgovorno glasujejo.

Jelka Grbec

Dolga veriga fašističnih zločinov v gradivu, ki ga je zbrala KPI

Nemoteno proslavljanje požigalca Narodnega doma v Trstu, ne da bi pristojne oblasti storile karkoli, je spodbudilo tržaške komuniste, da so pripravili obsežno dokumentacijo o fašističnih izzivanjih v Trstu. Dokumentacijo, ki so jo poslali republiškem prokuratorju pri tržaškem sodišču s pozivom, naj ukrepa, so predstavili danes v časnikarskem krogu.

Poudarili so, da so zbrali gradivo o dejavnosti znane skupine tržaških

fašistov v zadnjih 6 letih. Sodstvo doslej ni kazalo velikega zanimanja za prevratniško dejavnost tržaških fašistov, tudi zato, ker je podcenjevalo vsako posamezno epizodo, ni jih pa povezovalo v skupen zločinski načrt. Zato je v prijavi tržaškemu sodniku tudi poziv, naj proti znani skupini tržaških fašistov sproži kazensko preiskavo zaradi «združevanja v zločinske namene».

Dokumentacija obsega 22 tipkanih strani in 150 zločinskih dejanj, ki jih je

mogoče brez vsakega dvoma pripisati fašističnim kvadristom. Izhaja tudi, da se tržaški fašisti najraje poslužujejo zažigalnih atentatov. Teh je bilo v zadnjih 6 letih kar 70. 23-krat so fašisti oskrnili spomenike padlim v narodno osvobodilnem boju. Nadaljnjih 38 primerov skvadrizma pa ima izrazito protislovenski predznak.

Voditelji tržaške komunistične partije so gradivo o zločinski dejavnosti tržaških fašistov dodali še podrobno anali-

zo zadržanja tržaškega sodstva do fašističnih prekrškov. V zadnjih desetih letih se je le redkokdaj zgodilo, da bi njihovo početje sprožilo potrebne kazenske preiskave. V redkih primerih, ko so to storili, pa so se procesi zaključili najprej z milimi obsodbami, po prizivih pa z oprostitvami, amnestijami ali zastaranjem postopka, ki se je vlekel dolga leta.

Doslej ni niti eden izmed protagonistov fašističnega skvadrizma v Trstu presedel zaslužene kazni. Izjeme so le tržaški fašisti, ki so bili zaprti in sojeni v drugih italijanskih mestih. Zgodilo se je namreč, da so nekateri izmed tržaških fašistov bili v Trstu oproščeni, zatem pa so rimski ali drugi italijanski sodniki ugotovili njihovo sodelovanje v bolj razvejanih prevratniških dejavnosti. V teh primerih so se torej znašli za zapahi.

Na tiskovni konferenci so predstavniki komunistične partije napovedali, da bodo množično razdeljevali zbrano gradivo o fašističnih zločinih v Trstu, sodnike in policijo pa pozivajo, naj ne podcenjujejo in zmanjšujejo pomena te dejavnosti, ki vsekakor ne dela časti tržaškemu mestu.

Izzivanje fašistov na Krasu

Fašisti skušajo vnesti v volilno kampanjo nove napetosti in provokacije. Začeli so že s predstavitvijo brošure o *Francescu Giunti*, požigalcu Narodnega doma v Trstu, kar je vzbudilo pri »dobromislečnih« tudi nekatere pomisleke, češ da jih precenjujemo. Dejansko pa se je dokazalo, da fašisti s svojim zločinskim početjem netijo sovraštvo in sejejo razdor med prebivalstvom. Pri tem se okoriščajo z dejstvom, da v Trstu ni dovolj zasidrana antifašistična zavest.

Prejšnji teden so »običajni neznanci« pomazali partizanske spomenike na Proseku, Opčinah, Trebčah in Bazovici. Da bi imeli tudi »alibi« so si najbrž sami pomazali tudi bazovsko fojbo. Kajti očitno je, da je oboje treba pripisati isti roki, ki je vse opravila v isti noči, ko javnost sploh ni vedela za dogodek.

»Fojbe« postajajo »leitmotiv« fašistične propagande. Skušajo namreč dokazati, da smo Slovenci in komunisti krvoločni in morilci. Pri tem prezirajo tu-

di dejstva. Misovski veljaki v občinskem svetu naprimer radi spreminjajo število domnevnih žrtev bazovske in drugih fojb. Enkrat jih je 10, drugič 8, tretjič pa 2 tisoč! Predvsem pa se radi znašajo nad dolinsko občinsko upravo, ki je »kriva«, da ni izdala dovoljenja tržaški občini, da bi preuredila spomeniška obeležja na fojbi tudi na zemljiščih, ki so last borštanske srenje. Naši dolinski upravitelji pa poudarjajo, da ne bodo nasedali predvolilnim špekulacijam. Kajti ne gre pozabiti, da je tržaška desnica vsa povojna leta šakalsko špekulirala nad temi žrtvami, da bi kalila demokratično vzdušje in nadaljevala protislovensko gonjo. Pri tem pa očitno pozabljajo, da je takih žrtev bilo po Italiji na tisoče in desetisoče, pa se nikomur ne zdi potrebno špekulirati nad njimi.

Sedaj napovedujejo celo Almirantejevo zborovanje na bazovski gmajni. Upati je, da oblasti ne bodo dopustile takega izzivanja na našem Krasu, saj je vsako-

mur jasno, kaj želijo fašisti doseči: vznemiriti javnost, napenjati odnose, povzročiti tudi incidente.

Zato pa pozivamo tovariše in vse Slovence k največji budnosti.

SE SPOMINJATE?

Svet Slovenske skupnosti je 16. marca 1972 objavil naslednje sporočilo:

»Po poglobljenih posvetovanjih z vsemi političnimi organizacijami v Furlaniji - Julijski krajini je svet SSk po obširni razpravi, v kateri je ocenil tako splošni politični položaj v državi kot tudi stanje slovenske zamejske skupnosti, sklenil, da na državno-zborskih volitvah ne predloži svo-

je kandidatne liste. Svoj sklep bo podrobneje utemeljil sporazumno z ostalimi slovenskimi demokratičnimi organizacijami v deželi.

Vendar že sedaj opozarja svoje člane in volilce na izredno važnost bližnjih volitev za demokratično življenje v Italiji. To namreč terja od vsakega zrelega državljana, da odda svoj glas tistim strankam in kandidatom, ki jamčijo ohranitev in razvoj demokratičnega političnega življenja ter uresničenje socialnih reform in si tako stvarno prizade-

vajo za reševanje perečih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti in zavračajo kakršnekoli nazadnjaške, fašistične in totalitarne težnje.

Obenem je »slovenska levica« pozvala svoje somišljenike, naj oddajo svoj glas slovenskemu članu parlamenta, ki je bil že v prejšnji mandatni dobi izvoljen na listi KPI. Za senat je SL svetovala slovenskim volilcem, naj glasujejo za napredne stranke, na noben način pa naj ne oddajajo belih glasovnic, ker bi s takim ravnanjem podprli desnico!

Okrogle in špičaste in domačih logov...

Podpisi z zadrego

Pravijo, da je imela SSk nemalo težav pri zbiranju podpisov za predložitev svojih kandidatnih list za državnozborske volitve, predvsem na Goriškem, pa tudi v Trstu. Marsikateri somišljenik te stranke naj bi namreč negodoval, češ da so glasovi za SSk na parlamentarnih volitvah zapravljeni.

No, ta zadrega je že znak narodne in politične zrelosti, ki se lahko na volitvah spremeni v spoznanje, da je za Slovenca najboljše, če glasuje koristno, za slovenske kandidate KPI.

* * *

Devinska gospa

Sklep devinske gospe, poslanke Aurelie Gruber Benco, da kandidira na listah PSI je bržkone presenetil marsikatero slovenskega socialista, ki še ni prebavil Craxijevega shoda na Trgu Unità sredi trikolor in brez slovenske besede. Sledilo je zavezništvo z LpT v Trstu, sedaj pa še njena kandidatura. Gospa Gruber, pravijo, se je vrnila v svojo staro stranko. Bo že res, vendar bi morala svojim novim volilcem pojasniti, ali bo še strašila rimske politične kroge z »bal-kansko nevarnostjo« v Trstu. Še se je spominjamo, kako je prepričevala o tem neodvisno levičarko Tullio Carrettoni (podpredsednico senata v sedmi zakonodajni dobi). Po daljšem razgovoru nam je Carrettonijeva dobesedno izjavila: »Zdi se mi, kot da ta gospa prihaja iz Južne Afrike, tako je prepojena z rasističnimi predsodki«.

* * *

Ferruccio «furlanski»

V Benečiji se je zgodilo nekaj novega. Predsednik zveze slovenskih izseljencev dr. Ferruccio Clavore, ki ga je KD pred nekaj leti odstranila zato, ker se je imel za Slovenca, kandidira tokrat na listah «furlanskega gibanja». Očitno je, da so furlanski avtonomisti zadovoljni, da bodo lahko še bolj kot prej stegovali svoje prste na Benečijo, kot so delali doslej s tihim privoljenjem KD. Za videmske meščane ni važno, če bodo Benečane proglašali za Furlane ali Itali-

jane. Glavno je, da ne bodo priznani kot Slovenci. Naj se torej čudimo, če so po Furlaniji potrgali vse lepake v slovenščini, na katerih je bil možicelj z marjetico? Lepake so nalepili pristaši Clavore in tako dobili jasen odgovor, koliko jih cenijo novi zavezniki. In vendar bi se moral Clavore prav pri demokristjanih naučiti, da so glavna opora boju beneških Slovencev prav komunisti, ki v videmski pokrajini kandidirajo za deželni svet tudi Pina Blasetiga. Čemu, torej, taka razpršitev glasov?

* * *

«Dosledni» radikalci

Radikalci Marca Pannelle so res «dosledni». Tako demokratični so, da so o tem, kaj storiti na političnih volitvah sklicali vsedržavni kongres stranke. Ta je skoraj soglasno sklenil, da se radikalci ne bodo udeležili volitev. Nekaj dni pozneje je Pannella najel avtobus, zbral v njem svoje pristaše in sklenil, da se poživlja na sklepe kongresa in sodeluje na volitvah. V resnici pa je prevaral tudi svoje somišljenike, saj je imel že pripravljene kandidatne liste v vseh okrožjih, kar pomeni, da je na stotine radikalnih aktivistov bilo pri notarjih, podpisalo kandidate, stražilo pred sodišči...

Sedaj, ko je njihova vrtnica na glasovnici, pa Pannella poziva svoje pristaše naj ne glasujejo... Shizofrenija? Ne, premetenost voditelja, ki je razumel, da bi bil na volitvah porazen. Izgubil bo kup glasov in rekel: »Saj to je prav tisto, kar sem hotel«.

Mladim, ki so nasledili radikalnim limanicam, res svetujemo, naj tokrat ubogajo Pannello: ne glasujte za radikalno stranko, oddajte raje svoj glas KPI, ki tudi kandidira radikalce kot neodvisne.

Mi namreč poznamo dve radikalni tradiciji. Tisti radikalci, ki so se borili za državljanske svoboščine, za enakopravnost ženske, za razporoko in splav, so sedaj na listah KPI. Ostali, ki se izživljajo v antikomunistični histeriji, v Trstu pa so z Almirantejem in Cecovinijem dvigali rep nacionalistom vseh barv, nas ne brigajo več. Res ne zaslužijo glasu mladine, saj so izdali njeno upanjo.

Radikalnega kandidata v Trstu Stojana Cossutto pa bi radi vprašali, čemu Pannellovi radikalci niso nikoli podprli zakonov za enakopravnost Slovencev. Se je mar Pannella bal Almiranteja in Cecovinija?

Kakšni «proletarci» neki?

Na vseh volitvah se predstavlja letos tudi DP, torej stranka «proletarske demokracije», ki se je tokrat združila z «revolucionarno ligo». Kdor se spominja, je LCR nastopala na lanskih občinskih volitvah in smo zanjo zapisali, da je «motilna lista». Volilni izidi so nam potrdili neizražene sume: LRC je namreč zbrala manj glasov kot pa je bilo podpisov pod njeno listo. To očitno pomeni, da je «kdo» podaril ali posodil LCR svoje podpise, najbrž v upanju, da bo oškodoval KPI, edino zares «proletarsko, demokratično, revolucionarno» silo v Italiji in pri nas. Res je DP in LCR lani uspelo preprečiti izvolitev enega občinskega svetovalca KPI, sami pa nista izvolili seveda nikogar. «Vsaka šola nekaj velja», so pravili naši stari. Dobra lekcija za vse, ki mislijo, da so «še bolj na levo», če glasujejo muhe enodnevnice z zvenečimi siglami in velikimi srpi in kladivi... Kdor misli resno ve, da so se pristaši PdUP, stranke proletarske enotnosti, dogovorili o skupnih kandidaturah s KPI prav zato, da bi ne razpršili svojih glasov in jih tako podarili demokristjanom in desnici.

* * *

Glej ga, starega znanca

Pomislite, od mrtvih je pri sv. Ani vstal Giovanni Marchesich in predložil svojo listo MIT (Gibanje za STO). Kako je zbral podpise zanjo, nas ne briga, saj o tem čvekajo vse gostilne pri sv. Jakobu, Magdalenini in sv. Ani.

Tudi je vsem jasno, čemu se predstavlja na volitve. Najbrž upa, da bo ulovil na limanice par sto starih nostalgikov in nezadovoljnejšev in tako bi pripomogel k razprševanju glasov. Stara taktika. V prejšnjem občinskem svetu je Marchesich bil rezervno kolo Liste za Trst, sedaj jo bo najbrž napadal. Zakaj? Razlog je najbrž jasen vsakomur, ki ga pozna. Nalili so mu skisanega vina.

* * *

Tombesi ali Klun?

V «prosvetljenih» krogih slovenskega meščanstva se nekateri sprašujejo, kateri izmed demokristjanov bo izvoljen v

poslansko zbornico: Tombesi ali Coloni, ki se je tokrat spomnil celo na svoj slovenski priimek Klun.

Nekaterim volilcem SSk sedaj pihajo na dušo, naj oddajo svoj glas KD in s preferenco podprejo Kluna (pardon: Coloni), češ da «je boljši od Tombesija». Bo že res, saj je Tombesi nosilec liste in na ves glas trobi, da bodo Slovenci dobili zaščito (kakšno?) takrat, ko bo bazovska fojba narodni spomenik in ko bodo istrski begunci dobili povrnjeno vse, kar so jim Slovenci (?) odvzeli po vojni. Na naselja, ki so jih demokristjani gradili pri naših vaseh, je Tombesi že pozabil, seveda.

Pa naj nadebudni Klun pove volilcem, ali namerava podpirati demokrščanski zakon o Slovencih, po katerem bi imeli še manj od tega, kar smo si s trdim in dolgoletnim bojem pridobili vsa povojna leta.

Tem «dobromislečim meščanom» je naš odgovor preprost: v dvomu med Tombesijem in Klunom naj glasujejo Jelko Grbec, pa bo vsak dvom odveč.

* * *

Lista za Trst ali smetišče?

Lpt je «klerofašistična kamora», ki je stegnila svoje roke nad mestom. Bo že res, če o njej tako govori posl. Gruber, ki velja za njeno mater in dojiljo. V njej je 80% desničarjev. Tudi to bo res, če naj verjamemo Marinu Bollaffiu, ki je bil član «odbora desetih» predhodnikov Liste.

Prav zato se, seveda, čudimo, zakaj

se PSI in laične liste povezujejo z Listo v Trstu.

Je pa tudi res, da v Listi nekaj škripa in da se njena nekdanja moč ruši. Zato je napela vse svoje sile, da bi ohranila glasove. Kandidira Cecovinija za poslansko zbornico in senat, na Goriškem je našla barona Formentinija, na Siciliji pa princa Alliato in nekega demokristjana, ki je pravkar zapustil zapore v Palermu. S kandidaturami po vsej Italiji skuša LpT zbrati toliko glasov, kolikor bi jih zgubila v Trstu. Pri tem pa ji pomagajo framazonske in podobne mafijske organizacije.

Za to priložnost je LpT spremenila tudi svoj program. Edine točke, ki jih je ohranila, sta antikomunizem in «slovenska nevarnost».

Upajmo le, da jo bo hudič čimprej pobral. Volilci nam lahko pri tem dobrodelnem cilju krepko pomagajo.

Jože Pirjevec: Moj odnos do KPI

KPI ima zrel in dinamičen pristop k vprašanju slovenske manjšine

Nadaljevanje

Dodal bi, da o ideologijah in miselnih sistemih lahko rečemo isto in da se mi zdi absurdno, danes, sto let po Marxovi smrti, govoriti o njegovi teoriji kot o «znanstvenem», za vse večne čase veljavnem zakonu. Proces, ki ga je predvideval Marx kot nujen v razvoju človeštva, namreč rastoče kopičenje kapitala v rokah nekaterih in rastoče izžemanje vedno širših in širših delavskih mas, ki naj bi se razvijal do tistega kritičnega trenutka, ko naj bi bila napestost tako močna, da bi prišlo do revolucionarnega preloma in preobrata, se namreč ni izpolnil. Oktobrska revolucija ni bila skuhana po tem receptu in tudi nobena druga socialistična revolucija po njej ne.

V tistih deželah, v katerih je bil proletarijat najbolj močan (in še vedno je), namreč v zahodnoevropskih deželah in v severni Ameriki, se je uveljavil popolnoma drugačen model razvoja, ki temelji — da uporabim izraz iz avstrijskega političnega žargona — na «socialnem partnerstvu». Torej na sporazumevanju in dogovarjanju med različnimi družbenimi plastmi, med katerimi poleg drugega zaradi vedno širšega blagostanja in tehničnega razvoja (kljub občasnim krizam, zastojem in poslabšanjem) razlike v načinu življenja in mišljenja počasi izginjajo in se bližajo. Če se človek ozre naokoli, bi dejal, da je Marxova vizija sveta bolj prikladna in bolj točna za feudalne predindustrijske družbe (kakršna je bila v bi-

stvu ona, v kateri je sam živel) kakor za družbe z visokim tehnološkim napredkom (kakor so tiste, v katerih mi živimo). Da se o tem prepričamo, pomislimo samo na včerajšnje Rusijo ali na današnjo Latinsko Ameriko z njeno bipolarno socialno strukturo, v kateri ne proletarijat ne buržuazija ne obstajata in ne moreta zato igrati svoje odločilne usklajajoče vloge.

Kaj torej ostaja — vsaj gledano iz mojega zornega kota — veljavnega od Marxove zapuščine? Predvsem njegov način dela in njegov pristop k razglabljanju o političnem in družbenem življenju. Njegovo zavračanje abstraktnih ideologij in iskanje povsem konkretnih zakonov, ki usmerjajo naše življenje in ki jih pogojujejo v dobri meri ekonomske in politične danosti, v katere smo vključeni. Nauk, da naša presojanja, odločanja in dejanja, ne smejo narekovati doktrine, izdelane ob pisalni mizi, temveč stalno (naj rečem dialektično) preverjanje stvari, pripravljenost, da se soočamo z danostjo in nanjo kreativno odgovorjamo. V tem smislu sem marksist in obenem prepričan, da mnogi, ki trdijo, da so marksisti, v resnici niso.

Zavedam se, da ne pravim nič novega, da je bilo o teh stvareh že napisanih na tone člankov. Pa ne v našem prostoru, kjer smo ostali, bojim se, zaprti v sheme iz prvega povojnega časa in nekako nezmožni razviti ploden dialog med nami, dialog, ki bi premostil tudi ideološke pregrade, ki nas ločujejo. Je to odvisno od naše politične nezrelosti, od naše klerikalne miselnosti, ki nas je

kot narod v zadnjih sto letih tako zaznamovala, da se je ne moremo in ne moremo otresti? Če bi meril po prehojeni poti, bi dejal, da so se od te miselnosti še najbolj oddaljili slovenski komunisti na Tržaškem; upam, da ne samo zaradi tega, ker je to zmagujoči trend znotraj stranke, v katero so vključeni.

Ko je angleški premier Arthur Neville Chamberlain v Münchnu leta 1938 pristal, da Hitler zasede dobršen del Češke, je v opravičilo dejal, da gre za «daljno deželo, o kateri vemo malo». Po istem receptu, zgleda, se ravna tudi večina italijanskih političnih strank v svoji politiki do slovenskega manjšine v deželi Furlaniji-Juljski krajini: gre pač za majhno, njim v bistvu tujo in oddaljeno skupino ljudi, o kateri vedo malo ali nič. Zato se jim ne zdi potrebno, da bi se soočale, vprašanjem njihovega obstoja, o njem diskutirale ter izdelale načrt, kako pristopiti k njegovi rešitvi. Kljub takšnemu potiskanju glave v pesek pa je problem tu, ima svoje mednarodne, politične in etične razsežnosti, ki bi jih stranke ne smele ignorirati, če ne zaradi drugega, zaradi obvez, ki jih je italijanska republika prevzela do Slovencev s kar dvema mednarodnima pogodbama.

Treba je reči, da se je dolga, ki ga ima država do Slovencev povsem zavedla le KPI, in da je med drugim to dokazala tudi z resolucijo svojega 16. kongresa o slovenski manjšini. Gre za dokument, ki je vreden komentarja, saj so v njem izkristalizirane nekatere točke, za katere velja reči, da so pomemben prispevek k raz-

pravi o našem narodnostnem obstoju. Predvsem je omeniti ugotovitev, da je manjšina posebna družbena formacija, kolektivni subjekt, ki ga je treba kot takega priznati in primerno zaščititi. Ta teza bi se zdela sama ob sebi umevna, če ne bi poznali že ustaljene prakse italijanske administracije, da nas kot zaključen družbeni osebki ne prizna, temveč da nas deli na skupine in podskupine, s katerimi je ravnati na različne načine. Ne bom govoril o razlikah v odnosu oblasti do tržaški, goriški in Beneških Slovencev; naj samo spomnim, v dokaz, kako daleč gre ta praksa, da celo znotraj ene same skupine (recimo tržaške) oblasti odmerjajo različne pravice tistim, ki žive v mestnem središču in onim, ki žive na podeželju. Eni na primer smejo brati občinske oglase v svojem jeziku, drugi pa ne.

Gre za dokaj kratkovidno in ozkosrčno politiko, ki izvira iz predpostavke, da je etnična skupina zlo, da jo je treba na vse načine omejiti, sparcelizirati, zaježiti, jo čim bolj potisniti v ozadje in ji onemogočiti ploden stik z večinskim narodom. Taki politiki botruje v bistvu miselnost, ki je narekovala nekemu fašističnemu časnikarju v dvajsetih letih ugotovitev, da bi bil Kras nadvse lepa dežela, če le ne bi bilo na njem Slovencev.

Rezolucija 16. kongresa KPI gre v drugo smer: izhaja iz prepričanja, da si moderna demokratična država ne more privoščiti zanemarjanja nekaterih bistvenih človekovih pravic, temveč da jih mora nasprotno tudi na obrobni področjih gojiti in razvijati, ker s tem krepi svoj la-

stni ustroj. Saj prav na ta način izvršuje svojo poglavitno nalogo, da namreč s primernimi ukrepi vsklaja, rešuje in povezuje pluralizem interesov, ki ostajajo znotraj usakega socialnega telesa.

Osebkku, ki se mu pravi slovenska naordnostna skupnost v Italiji, sta v resoluciji KPI odmerjeni dve sferi, v katerih more razmahniti svojo dejavnost. Predvsem gre tu za odnose z večinskim narodom, ki se lahko uveljavijo na način, koristen celotnem družbenemu kolektivu šele takrat, ko močnejša skupina prizna

Prof. Pirjevcu se zahvaljujemo za njegov odkrit in poglobljen prispevek, v katerem je nakazal svoja osebna stališča do politike naše partije. Njegova razmišljanja so seveda osebnega značaja, menimo pa, da lahko tudi prijateljski in kritični spremljevalec našega boja, kot je prof. Pirjevec, spodbudi nadaljnjo razpravo in ji da nove razsežnosti. Dejstvo, da se je v našem listu oglasil v dneh volilne kampanje daje njegovemu pisanju tudi politično vrednost, ki je ni mogoče zanikati, kakor ni mogoče obiti morebitnih nesoglasij o posameznih vprašanjih. Končno spada tudi to v odnos, ki ga KPI želi imeti z neodvisnim izobraženstvom tudi med Slovenci.

šibkejšo za sogovornika na vseh stopnjah družbenega življenja. Druga raven, na kateri se razvija dejavnost etnične manjšine kot subjekta, pa je tista, ki se nanaša na specifična in značilna vprašanja Slovencev samih. Tu priznava resolucija KPI slovenski manjšini pravico do samoodločanja, torej možnost, da samostojno oblikuje svoje notranje odnose in si na področjih, ki so njej lastna, na primer na področju šolstva in kulturnega življenja, sama daja pravila, po katerih je primerno ravnati.

Nedvomno imamo pred sabo izredno dinamičen in zrel koncept o problemih manjšinskega življenja, ki pač sloni na spoznanjih, kakršna so na to temo dozorela v zadnjih desetletjih. Spoznanjih, h katerim smo tržaški Slovenci — naj to s poudarkom ugotovim — dosti prispevali že v času med obema vojnoma in po letu 1945. Pomislimo samo na teoretične spise in na politično dejavnost Josipa Vilfana v okviru mednarodne zveze manjšin, pa tudi na vpliv, ki ga je imel Jakob Ukmari pri formulaciji tistega dela enciklike «Pacem in terris» papeža Janeza XXIII, ki govori o manjšinskem vprašanju. Gre za temeljno ugotovitev, da je treba pristopiti k reševanju problemov, ki izhajajo iz dejstva, da na istem področju živita dve etnični skupini z različnimi jezikovnimi in kulturnimi lastnostmi, brez nacionalističnih predsodkov in strasti. Z zavestjo, da je mogoče rešiti vprašanja, ki iz tega sožitja izvirajo, le s sredstvi kulture, politične zrelosti in daljnovidnosti.

KONEC

Enolončnica

Na ponedeljkovi okrogli mizi v Cankarjevem domu v Ljubljani, ki je zaključila Kulturne dneve Slovencev v Italiji so nekateri udeleženci malce pozabili, da je bila tema o kulturi v zamejstvu in da ni šlo za predvolilno zborovanje. Tako je glavni urednik Mladike Marij Maver med rugim lepo obrazložil, kako so ljudje, ki se včlanijo v italijanske stranke v bistvu obsojeni na tiho asimilacijo. Kot edini valobran proti asimilaciji je seveda Slovenska skupnost. Naj pač tudi Ljubljana izve, kje se zbira jo in za koga volijo pravi Slovenci.

Tudi načelnik SLORI v Benečiji Ferruccio Clavara je v svojem posegu o izseljeništvu namenil kupček besed nekaterim političnim «resnicam». V bistvu je dejal, da je treba gledati na položaj Beneških Slovencev v novi luči, pozorni je treba biti na izseljevanje in na to, da živi danes ogromno Slovencev v tujini. Skupina ljudi, ki pač o teh zadevah razmišlja, se je tako odločila, da pristopi in kandidira na listi furlansekga gibanja Movimento Friuli. Nova miselnost pot torej z avtonomistično furlansko stranko!

Vsak ima seveda pravico, da izpove svoj kredo, določena mera je pa le potrebna, vsaj določen obzir do tistih, ki

niso za okroglo mizo prišli s predvolilnimi ocvirki. Kultura je seveda tudi v politiki, politika pa nikakor ni kulturna, če za vsakim omizjem prične razlagati o svojem pravu. Maver bi tako lahko mirno počakal na kak volilni shod in tam pričel modrovati, kako so še edini Slovenci tisti, ki volijo pluralistično in slovensko, skratka SSK. In Clavara bi lahko tudi druge razgrnil čustva o svoji novi ljubezni. Res je, da je v Ljubljani to bolj imenitno, je pa vsekakor vsiljivo in nespoštljivo do drugih, posebno do ti-

stih ki si ne želijo v vsakem meniju porcije predvolilne enolončnice.

Pripis:

Ob zaključku kulturnih dnevov v Ljubljani je prišlo do neprijetnega dogodka z zaplembo Katoliškega glasa in knjig dveh zamejskih avtorjev. Zdi se nam, da je bil ukrep nepremišljen in da priča o precejevanju vloge določenih publikacij. Z njimi večkrat tudi ostro polemiziramo, vendar ne zanikamo njihovega obstoja.

V sredo, 8. junija ob 20. uri
v veliki dvorani Ljudskega doma v ul. Capitolina 3

**Shod o vprašanjih slovenske manjšine:
komunisti za globalno zaščito**

govorili bodo:

sen. JELKA GERBEC

član CKK KP **PAVEL PETRIČIČ**

dež. svetovalca **IVAN BRATINA** in **BORIS ISKRA**
STOJAN SPETIČ in **CLAUDIO TONEL**

Vabljeni!

Jadranov «juriš na nebo»

Naš list se običajno ne ukvarja s športom. In vendar se nam zdi primereno, da se na tem mestu lotimo dogodka, ki je bolj kot marsikaj zedinil naše ljudi, predvsem mladino. To je izgubljena bitka Jadrana za prestop v višjo ligo.

Košarkarji Jadrana so s svojimi nastopi doživeli nekaj, kar je prestopilo meje športnega navijanja in zanimanja. Okoli Jadrana in njegovih fantov se je v naši manjšinski skupnosti oblikovala množična narodnostna solidarnost, v teh fantih so mladi in starejši navijači in tudi preprosti opazovalci začeli identificirati nekakšen simbol našega dolgotrajnega manjšinskega boja. Nanje so prenašali vrednote narodnostne pripadnosti, njihova zmaga je bila obenem tudi zmaga slovenskih barv, njihov poraz tudi naš skupen poraz. Moralne vrednote, zagrenjenost zaradi vsakodnevnega zaničevanja ali podcenjevanja na delovnem mestu, na ulici ali v šoli, so se na igriščih vzdolž cele Italije spreminjale v krik, skandiranje, vročico direktnega spopada.

S tekmo v Vicenzi, kjer Jadran za las ni zmagal prvenstva in zaslužil pravico do prestopa v višjo ligo, se je tako zaključilo še eno leto upanja, strasti in množične podpore igralcem in voditeljem slovenske zamejske košarkarske ekipe.

Prihodnje leto se bo Jadranov «juriš na nebo» nadaljeval, verjetno z nezmanjšano solidarnostjo in borbena stjo, kot doslej.

Tem našim fantom iskreno želimo, da bi se njihov sen uresničil in da bodo lahko konec prihodnje sezone branili barve slovenskega zamejskega športa proti novim nasprotnikom. Želimo jim uspeha. Obenem pa poudarjamo, da je vsak boj trd in zahteven, da ne smemo odne-

hati, da se ne smemo vdajati ravnodušju ali razočaranju.

Če smo zapisali, da so Slovenci v Trstu v določenem trenutku videli v Spli-chalovih fantih nekakšen simbol našega boja za enakopravnost in uveljavitev, tedaj naj nam ne zamerijo, če bomo tudi to primerjavo pripeljali do političnega zaključka.

Avtor teh vrstic ni športnik, niti navijač, in vendar je marsikatero urico predsedel pred radijskim sprejemnikom in se grizel za vsako točko razlike.

Podobne občutke smo imeli in doživljamo tudi danes v naši politični dejavnosti, ko ne gre za simbolično enačenje košarkarskih srečanj z bojem za enakopravnost, pač pa zares. Kolikokrat smo bili prepričani, da se je v parlamentu vendarle nekaj premaknilo in da je odobritev zakona za zaščito naše manjšine tik pred zdajci. Ustanovitev vladne komisije, njena dela, začetek postopka v senatu, napoved obiska ožjega odbora v naši deželi, začetek parlamentarne razprave, resolucije, brzojavke, enotne delegacije... Naša manjšina in njeni politični predstavniki so šli skozi obdobja upanj in razočaranj, ki jim ni konca. In vendar ne odnehamo. Predčasni razpust parlamenta je preprečil nadaljevanje razprave o zaščitnem zakonu. V novi zakonodajni dobi bomo morali spet «Jovo na novo». In vendar ne obupujemo, ne popuščamo, se ne predajamo ravnodušju. In mislimo, da je nam vsem potrebna solidarnost vseh slovenskih navijačev.

Srečno, torej, Jadranovi fantje. In srečno tudi manjšini, ki se pred novo zakonodajno dobo pripravlja na svoj novi juriš.

st.s.

PS: Skupino navijačev «Jadrana» so neznani zločinci napadli, ko so se vračali iz Vicenze. S kamenjem so razbili okna avtobusa in hudo ranili štiri osebe. Žrtvam zločinskega napada naj gre vsa naša solidarnost, opozoriti pa velja na dejstvo, da je bil napad skrbno organiziran in da tudi policijska obhodnica ni zalegla. Najbrž ni težko uganiti, da je bil napad naročen v Trstu, v krogih, ki so Slovencem sovražno razpoloženi. V tržaškem občinskem svetu je dogodek ogorčeno obsodil svetovalec TG Parovel, neodvisni kandidat KPI. Zanimivo je, da je njegovo izvajanje «zbodlo» mi-sovskega pretepača in občinskega svetovalca Grilza. Očitno imajo tržaški neofašisti dovolj masla na glavi, tudi v tem primeru.

PRISPEVKI

Ob 4. obletnici smrti tov. Luigija Fona, daruje žena Jagoda 20.000 lir za sklad in 30.000 lir za l'Unità.

17. maja je poteklo 30 let smrti Giovanne Furlan iz Škednja. V počastitev njenega spomina prispevajo mož Emilio, hčerki Adelia in Bianca 50.000 lir za komunistični tisk.

V spomin na Antona Abrama, ob 2. obletnici smrti, daruje brat Vladimir Abram 10.000 lir za sklad.

V spomin na preminulega moža in v zahvalo sekciji KPI Devin-Nabrežina, daruje Štefanija Colja vd. Martinis, 50.000 lir za Delo.

Namesto cvetja na grob prijatelja Sergija Visintina darujeta Viktor in Peter Ukmar 40.000 lir za sklad.

V spomin na sina tov. Sergija Visintina in v zahvalo sekciji KPI Devin-Nabrežina, poklanja Ado Visintin - Slavec 50.000 lir za sklad.

V spomin na Cilko Vidoni prispevajo člani upravnega odbora Ljudskega doma iz Križa 20.000 lir za Delo.

V spomin na tov. Romana Rebulo daruje Viktorija Kodrič iz Križa 10.000 lir za Delo.

Ob 9. obletnici smrti hčerke Marije, prispeva Cena Malalan z Opčin, 20.000 lir.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor ALBIN ŠKERK
Ureja uredniški odbor
Odgovarja FERDI ZIDAR
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 76.48.72, 74.40.47
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24.36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 6.000 lir
Tisk: Tipo/lito Stella snc
Ulica Molino a Vento 72 - Trst